

เทศน์เช้า วันที่ ๒ มกราคม ๒๕๕๐

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

พวกเราเลยไม่เห็นสุขเห็นทุกข์กันไง เพราะเราสามารถเอาเงินเอาทองนี้ ให้คนทำการแทนเราได้ แต่ถ้าเป็นสมัยโบราณนะ ทุกอย่างต้องเกิดด้วยน้ำมือของเราเอง ทุกอย่างต้องช่วยเหลือตัวเองใช้ไหม พอการช่วยเหลือตัวเอง เห็นไหม มันถึงบอกว่า ถ้าเป็นจักรพรรดิ เป็นขุนพลแก้ว ขุนนางแก้วนี้มันมีโดยธรรมชาติ ขุนนางแก้ว เห็นไหม กษัตริย์สมัยโบราณทดสอบ เอาขุนคลังไปกลางแม่น้ำเลย “เอาทองมา เอาทองมา” ขุนคลังแก้วนะ แล้วจะทำอย่างไรเพราะมันเป็นทอง เอามือจุ่มลงน้ำ เอาทองคำขึ้นมาไง คือว่ามันมาโดยบุญไง มันมาโดยบุญ มาโดยธรรมชาติ

แต่ปัจจุบันนี้มาโดยการธุรกิจไง พอมาโดยการธุรกิจปั๊บ เราคิดว่าเราสามารถหาเงินได้นี้ เราจะมีความสุขของเรา เห็นไหม เราหาเงินหาทองมา เราจะซื้อทุกอย่างให้เป็นความสุขเรา แล้วมันเป็นความสุขจริงไหมละ เราไปนอนอยู่บนกองเงินกองทองนะ ถ้าเราทุกข์ เราก็ทุกข์ของเรา เห็นไหม นี่เรื่องของโลก

ถ้าเรื่องของธรรมนะ ถ้าเราสามารถยับยั้งใจของเราได้ สรรพสิ่งในชีวิตนี้เราญาติกันโดยธรรม ทุกคนเกิดมามีหนึ่งปากหนึ่งท้อง ขณะที่เราเป็นเด็กพ่อแม่บำรุงรักษาเรามา พ่อแม่เลี้ยงมา เห็นไหม

ครูบาอาจารย์ท่านว่านะ เลี้ยงคนนี่แสนยาก เลี้ยงสัตว์เลี้ยงอะไรนี้ มันแก้มันอะไรเรายังกักขังมันได้ เห็นไหม สัตว์ มนุษย์นี่เลี้ยงขึ้นมา แล้วลูกเราหลานเรานี้ เราต้องการให้เป็นคนดีทั้งนั้นนะ เลี้ยงคนนี่แสนยากมาก เห็นไหม นี่การเลี้ยงอย่างนี้ขึ้นมาเลี้ยงเกิดมาจากไหน เลี้ยงเกิดจากน้ำใจไง จากน้ำใจพ่อน้ำใจแม่ เห็นไหม น้ำใจพ่อน้ำใจแม่ เราบอกว่าสิ่งนี้พ่อแม่ไม่มีบุญคุณ การตั้งท้องเรามา ๙ เดือนก็มีบุญคุณแล้ว เห็นไหม

นี่สิ่งนี้มันเป็นเรื่องของศาสนา แต่ทางวิทยาศาสตร์บอกเป็นหน้าที่ ถ้าเป็นหน้าที่โลกๆ คิดกันอย่างนั้น เป็นหน้าที่ ทำตามหน้าที่ ทำตามหน้าที่มันก็ทำด้วยความแค้นแค้น

แต่เราไม่ทำตามหน้าที่ที่หอรอก เพราะมันเจ็บปวดหัวใจ เห็นไหม มันซาบซึ้ง ถ้าลูกเรามีความสุข ความสุขความทุกข์นี้มันเกิดจากใจ เห็นไหม สิ่งนี้เป็นนามธรรม ถ้านามธรรมนี้ ถ้าโลกมันเป็นวิทยาศาสตร์ไปหมด เป็นโลกไปหมด มันก็ไม่เห็นตรงนี้ ถ้าเราเห็นตรงนี้ เราต้องพิสูจน์ของเรา เห็นไหม พิสูจน์ของเราก็คือความจริงของเรา นี่ศาสนา มันประโยชน์ ประโยชน์ตรงนี้ไง

ศาสนาเป็นเรื่องความสุขความทุกข์ เห็นไหม ความสุขความทุกข์ในหัวใจ แล้วความสุขความทุกข์มันเกิดจากไหนล่ะ คุณ ครอบกาย เห็นไหม คนตายไปแล้วเป็นผีเป็นสาว เราจะรู้ว่าเขามีความสุขความทุกข์ไหม เพราะอะไร เพราะเขาไม่มีร่างกายบีบคั้นใจไหม นี่เพราะอะไร เพราะเรามีร่างกายบีบคั้นใจไหม เราเป็นญาติกันโดยธรรมใช่ไหม ญาติกันคือสิทธิเสมอภาคเหมือนกัน มีปากมีท้องเหมือนกัน เห็นไหม มีปากมีท้องเหมือนกัน แต่เวลาคนแสวงหามากแสวงหาน้อย แสวงหามากหมายถึงแสวงหาแล้วมันเคยทุกข์เคยยากมา มันจะมาสะสม เห็นไหม

แต่คนที่เขามีของเขาอยู่ เขาใช้ของเขาตามความจำเป็น สิ่งก็ตามความจำเป็น เพราะอะไร เพราะสิ่งนี้มันได้การพัฒนาไป มันได้การพัฒนาเพราะมันมีร่างกายบีบคั้นมันมีสิ่งต่างๆ บีบคั้น หัวใจมันก็พัฒนาตามตรงนี้ เห็นไหม แต่ถ้าในปัจจุบันนี้ ในปัจจุบัน ถ้าเราไม่เห็นสภาวะแบบนี้ เราพิจารณาเป็นวิทยาศาสตร์ๆ มันเป็นเรื่องของกรรมนะ กรรม คุณ เราทำบุญกุศลของเรา เราสละออกไป เห็นไหม คุณ เราให้สัตว์ไปนี้ เราเลี้ยงสัตว์ สัตว์ยังมีความสุขเลย นี่เราสละทาน สละทาน

ภิกษุ ภิกษุเป็นผู้ขอ ผู้ขอด้วยปติแข้ง เห็นไหม นี่สัมมาอาชีวะ เลี้ยงชีพด้วยปติแข้ง ออกบิณฑบาต ออกบิณฑบาตนี้ เขาจงใจ นี่บริษัท ๔ มันเป็นธรรมชาติไป ชาวพุทธเราอยากใส่บาตร อยากทำบุญกุศลของเขา เขาก็ตั้งใจหุงข้าว หุงหาอาหารของเขาทำบุญกุศล เขาอธิษฐานสร้างบารมีของเขา ภิกษุการเลี้ยงชีพด้วยปติแข้ง ไม่ต้องการปรารถนาสิ่งใด ไม่ได้ตั้งเสีย ไม่มีการทุจริตต่างๆ นี่บิณฑบาตมาเลี้ยงชีพด้วยปติแข้ง เลี้ยงชีพด้วยโลกๆ เลี้ยงชีพด้วยร่างกายไป ที่เราเลี้ยงลูกเลี้ยงเต้าของเราเลี้ยงร่างกาย เห็นไหม ถ้าเลี้ยงจิตใจล่ะ

ภิกษุ ภิกษุที่เป็นผู้ขอ ผู้ขอ เห็นไหม ขอใคร? นี่ขอกระทำโปรดสัตว์ โปรดสัตว์โปรดใคร ก็โปรดตัวเอง โปรดให้มีชีวิตอยู่ไง ชีวิตอยู่เพื่ออะไร เพื่อจะรักษาตัวเอง เพื่อจะรักษาน้ำใจของเราเอง เพื่อพัฒนาหัวใจของเราเอง เห็นไหม นี่เป็นนักรบ รบกับอะไร รบกับกิเลส โลกเขารบกันเขามีข้าศึกของเขาเนะ เขามีข้าศึก ธุรกิจเขาต้องมีลูกค้า เขาทำธุรกิจของเขา เขาต้องมีตลาดของเขา

แต่ในธรรม เห็นไหม ศาสนานี้ปฏิบัติเพื่ออะไร เพื่อพรหมจรรย์ พรหมจรรย์อยู่ที่ไหน พรหมจรรย์อยู่ที่ใจ เพื่อใคร ก็เพื่อความ สุขความทุกข์อันนี้ไง ถ้าเพื่อความ สุขความทุกข์อันนี้ นี่ปัญญาอันละเอียด มันจะเห็นคุณประโยชน์ของการเสียสละ มันจะเห็นคุณประโยชน์ของการสมานฉันท์ สมานฉันท์กับใคร สมานฉันท์กับตัวเราเองนะ การชนะตัวเองสำคัญที่สุด

ถ้าชนะตัวเอง เห็นไหม ผู้ดีกับผู้เก่ง เห็นไหม คนเก่งด้วย คนดีด้วยจะเป็นคนดี มาก คนเก่งถ้าเห็นแก่ตัวด้วย คนเก่งนั้นก็จะเบียดเบียน โลกมหาศาลเลย แต่ถ้ามีคุณธรรม ในหัวใจของเราเนะ คนดีคนเก่งมันรู้จักตัวเราเองนะ เพราะอะไร เพราะเราทำเอง เห็นไหม เราคิด เราเจตนาอะไร เราสร้างสรรค์สิ่งใด เราสร้างสรรค์สิ่งใด แล้วเพื่ออะไร แต่ถ้าเป็น เห็นไหม

เวลาเทวดามาถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า “พระอินทร์มีไหม” พวกคฤหัสถ์เขาถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า พระอินทร์มีไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “อย่าถามว่าพระอินทร์มีหรือไม่มี วิธีการทำให้เกิดพระอินทร์ยังรู้จักเลย” เพราะสมัยโบราณ เห็นไหม แหล่งน้ำที่สาธารณะนี้ ถ้าใครเสียสละ เพราะเขาได้ใช้สอยของเรา เห็นไหม ถ้าเขาทำคุณงามความดีไปเกิดเป็นเทวดา นี่ผู้ที่ทำผลประโยชน์อย่างนี้ ทำบ่อสาธารณะจะไปเกิดเป็นพระอินทร์ เป็นผู้ปกครองเขา เห็นไหม เพราะอะไร เพราะได้เสียสละไป นั่นเป็นเรื่องของโลกๆ นะ เป็นเรื่องของโลก เราทำสัมพันธของโลก เพราะวิญญูะไ

เราทำบุญกุศล เราก็เกิดบุญกุศล แรงขับ เห็นไหม เราเติมน้ำมันเต็มถังเลย เราไปได้ไกลกว่า น้ำมันเรามีครึ่งถัง เราก็ไปได้ครึ่งทางเอง เห็นไหม น้ำมันมีหนึ่งในสี่ของถัง เราจะไปได้ขนาดไหน นี่แรงขับของใจก็เหมือนกัน เราเคยทำขนาดไหน มัน निकออกใน

หัวใจ ตั้งเกิดมานี้เราทำบุญมาก็หน เราเสียสละก็หน คนทำบุญโดยปกติธรรมดาของเขา
นี่เป็นอามิส เห็นไหม จิตผ่องใส ทำให้เกิดความสุข จิตเศร้าหมอง ทำให้เกิดความทุกข์
ความทุกข์ขึ้นมาความเศร้าหมอง ความกดถ่วงของใจ มันมีความทุกข์ เห็นไหม ถ้าเราทำ
ให้ผ่องใส เราเสียสละ เราทำจิตใจให้ผ่องแผ้ว สิ่งนี้เป็นบุญกุศลของเรา เห็นไหม

แต่เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา บัญกุศลก็ทำให้เราไปติดในสิ่งที่เป็นคนดี เห็น
ใหม่ กามสุขขัลลิกานุโยค อตตกิลมถานุโยค สิ่งนี้อตตกิลมถานุโยค ทำตัวเองให้ลำบาก
เปล่า กามสุขขัลลิกานุโยค ก็ว่าสิ่งที่เรามีความสุข เรามีความพอใจ เราก็ติดสิ่งนั้น เห็น
ใหม่ นี่เป็นบุญกุศล เราก็หมუნไปในวิญญู แต่เรื่องของอริสัจมันพ้นออกจากแรงดึงดูด
ทั้งหมด เห็นไหม พ้นออกจากแรงดึงดูดของบุญและบาป ถ้าบุญก็ดึงดูดให้เราเกิดใน
สถานะต่างๆ เห็นไหม แต่ในเมื่อเรายังเป็นปุถุชน เรายังเกิดตายในโลกนี้ เราก็อาศัยสิ่งนี้
เป็นคุณประโยชน์กับเรา เห็นไหม

คุณประโยชน์กับเรา เราสะสมเสบียงไป ออกมาจากบ้าน ถ้าทุกอย่างเราพร้อม เรา
ก็ไปด้วยความสบายใจ ออกจากบ้านนะละล้าละลังเลย ไม่ได้เอาอะไรติดไม้ติดมือมา
แม้แต่ชิ้นเดียวเลย เห็นไหม นี่ก็เหมือนกัน เวลาจิตมันจะออกไปจากร่าง เวลาคนจะตาย
ออกไปนี่ สิ่งนี้เอาอะไรติดตัวไป แต่ถ้าเราสะสมไว้ เห็นไหม มันเป็นที่จิต เรานึกถึง เรา
เคยทำบุญที่ไหน เรานึกถึง เห็นสิ่งที่เราสละออกไปตลอดเวลา สิ่งนั้นมันเป็นสๆ ร้อนๆ
นะ แต่ถ้าสิ่งนั้นเป็นวัตถุเก็บไว้ มันเนาเสียต่างๆ ไป เห็นไหม นี่บุญกุศลเก็บสะสมไว้ที่
ใจใจ ไม่ต้องมีตู้เซฟ ไม่ต้องมีต่างๆ เก็บสะสมไว้ ไม่ต้องมีบัญชีรายรับรายจ่ายสะสมไว้
มันสะสมไว้โดยจิต สะสมไว้โดยอัตโนมัติ สิ่งที่สะสมไว้อัตโนมัติมันจะตัดแปลง นี่
พันธกรรม คัดแปลงจิตใจของเรา

คนจะเสียสละได้มันต้องมีคุณธรรมในหัวใจ มันถึงจะเสียสละได้ คนที่ไม่มี
คุณธรรมในหัวใจ มันเสียสละมันก็ทำแค้นๆ ตามสังคัมหนึ่ง เสียสละโดยความไม่ตั้งใจ
หนึ่ง แต่ถ้ามันพัฒนาขึ้นไป นี่คัดแปลงพันธกรรมของจิต จิตมันพัฒนาของมันขึ้นไป
พัฒนาของมันขึ้นไป จนเห็น เห็นใหม่ นี่ ศีล สมาธิ ปัญญา นี่สละทาน ร้อยหนพันหนไม่
เท่าถือศีลบริสุทธิ์หนหนึ่ง ถือศีลบริสุทธิ์ร้อยหนพันหนไม่เท่าทำสมาธิหนหนึ่ง สมาธิที่
เป็นสัมมานะ

ถ้าเป็นมิจฉาละ เห็นใหม่ นี่ทูลศัล ทูลศัลก็พยายามมีสติสัมปชัญญะทำตัวเองให้จิตสงบเข้ามาให้ได้เหมือนกัน แต่เวลาออกไป เพราะมันทูลศัลมา มันถึงเป็นไสยศาสตร์ เป็นสิ่งที่ทำเป็นมนต์ดำ เห็นใหม่ สิ่งที่เป็นพลังขึ้นมากลับทำให้ตัวเองตกต่ำนะ ตกต่ำเพราะอะไร เพราะเราไปทำลายความรุ่มเย็นเป็นสุขของสังคม เห็นใหม่ ทำลายความรุ่มเย็นของสังคม ผลของมันก็คือบาปอกุศล นี่จะตัดแต่งพันธุกรรมให้มันดีขึ้น ตัดแต่งพันธุกรรมมาแล้ว พันธุกรรมนี้มันกลับบิดเบี้ยว ทำให้เสียหาย เห็นใหม่

ถ้ามันมีศีลขึ้นมา นี่มันจะทำให้มันถูกต้อง ถ้าทำให้มันถูกต้อง มันเกิดเป็นสัมมา คือความถูกต้อง สัมมามันสัมมาที่ไหน สัมมาของกิเลสมันก็เป็นอันหนึ่ง เพราะมันมีความพอใจของมัน ถ้าสัมมาตามศีล สัมมาตามศีลขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ มันมีมาตรฐาน เห็นใหม่ ศีล สมาธิ ปัญญา ธรรมและวินัยมันถึงเป็นบรรทัดฐานของเรา เราต้องอาศัยบรรทัดฐานนี้เป็นเครื่องดำเนินต่อไป ถ้าอาศัยบรรทัดฐานเดินไป จิตเราพัฒนาขึ้นไปถึงที่สุด เห็นใหม่

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงเป็นพระอรหันต์ ถ้าเราปฏิบัติขึ้นไปก็จะเป็นพระอรหันต์เหมือนกัน พระอรหันต์เหมือนกันเพราะอะไร เพราะจิตเดินตามแนวทางเดียวกัน เดินตามแนวทางเดียวกัน แล้วก็มิวัตุประสงค์ มีหัวใจ มีความรู้สึกอันนี้ มันถึงที่สุดเหมือนกัน เห็นใหม่ ข้ามพ้นจากบุญและบาป ความเศร้าหมองและผ่องใส ความเศร้าหมองทำให้จิตเป็นอกุศล ความผ่องใสทำให้จิตเป็นกุศล ทำให้เกิดเป็นคุณงามความดีของเรา

นี่ระหว่างก้าวเดิน สัพเพ ฐัมมา อนัตตา ระหว่างก้าวเดิน สัพเพ ฐัมมา อนัตตา ระหว่างก้าวเดินมันมีความเป็นไปของจิต จิตต้องพัฒนาของจิตขึ้นไป เห็นใหม่ ระหว่างก้าวเดินเป็นสัพเพ ฐัมมา อนัตตา แต่เวลาถึงเป้าหมายแล้ว ไม่ใช่สัพเพ ฐัมมา อนัตตา มันเป็นสัจจะความจริง สัจจะความจริงนี้ไม่เศร้าหมอง ไม่ผ่องใส ไม่เปลี่ยนแปลงไปกับใครทั้งสิ้น เพราะอะไร เพราะมันเป็นผล เห็นใหม่

วิธีการ วิธีการเราเดินนะ เราเอาวิธีการมาได้เช่นกัน ขณะที่เราปฏิบัตินี้เป็นวิธีการ สัพเพ ฐัมมา อนัตตา สภาวธรรมเป็นอนัตตาที่เราสร้างขึ้นมานี้ มันเกิดขึ้นมาเป็นครั้งเป็น

คราวขึ้นมา เราพยายามรักษาของเราขึ้นมา เห็นใหม่ คุณสมาธิ คุณความรู้ดีของใจดี ใจเรา มันยังเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา มันหมุนเวียนตลอดเวลา

สมาธิถ้าเราพยายามสร้างสรรค์ขึ้นมา มันก็เหมือนเราก่อเจดีย์ทรายนะ ก่อเจดีย์ทราย ถ้าคลื่นพัดมาเจดีย์ทรายมันก็ล้มครืนเลย ขณะที่เราทำความสงบของใจเราขึ้นมา เห็นใหม่ แล้วเกิดกระทบอารมณ์รุนแรงนี้มันหมดเลย นี่สัพเพ ธัมมา อนัตตา เป็นสภาวะแบบนี้ สภาวะธรรมที่มันเป็นอนัตตาที่มันเกิดดับเกิดดับอย่างนี้ เราพยายามรักษาของเราขึ้นมา เห็นใหม่ นี่สิ่งนี้มันสร้างขึ้นมา มันถึงว่าทำมากับมือไง ถ้ามีกิจจญาณ กิจจญาณ การกระทำของจิต จิตนี้มีการพัฒนาการของมันขึ้นไป นี่มันจะเป็น กิจจญาณ สัจจญาณ แล้วมันถึงจะเป็นธรรมกันขึ้นมา ไม่มีกิจจญาณเลยมันเป็นการที่ไปก๊อปปี้มา ต่างๆ มา เห็นใหม่ ธรรมะอย่างนี้เป็นธรรมะจากการศึกษาเล่าเรียนปริยัติ

ปฏิบัติคือกิจจญาณขึ้นมา แล้วเกิดมาเป็นผลขึ้นมากับใจของเรา เห็นใหม่ ใจเศร้า หมอง ใจฟ้องใส ถ้าฟ้องใสมันก็ทำให้เราเกิดบุญกุศล เกิดสิ่งที่ดีขึ้นมา ถ้าเศร้าหมอง มันก็อยู่ที่หัวใจ นี่ธรรมะมันแก้ตรงนี้ไง นี่เกิดมาเป็นญาติโดยธรรม มีปากมีท้องเหมือนกัน หายอาหารอยู่เพื่อชีวิต แล้วถ้าใครฉลาดขึ้นมาที่หาอาหารด้วย เห็นใหม่ ครูบาอาจารย์ท่านสอนบอกว่า นี่ลี้ม ๒ ตา ตาหนึ่งคือตาของโลก คืออยู่ในโลกนี้ ตาหนึ่งคือตาของธรรม เพราะอะไร ตาของธรรมคือให้หัวใจมันได้กินใจ ให้หัวใจมันมีสัมภาระ ให้หัวใจมันมีบุญกุศล เพราะหัวใจจะต้องออกจากร่างนี้ไปนะ คนตายเราไปส่งกันที่วัด แต่ไม่มีใครสามารถส่งจิตวิญญาณกันเลยนะ

แล้วจิตวิญญาณนี้ ธรรมะนี้ ถ้ามันสะสมแล้วธรรมะจะพัฒนาขึ้นมา ให้จิตมีที่พึ่ง ที่อาศัย นี่บุญกุศล บุญกุศลเพื่อเรื่องของใจ ถ้าบุญกุศลเรื่องของใจด้วย เรื่องของกายด้วย เพราะบุญกุศลทำให้เราประสบความสำเร็จ เห็นใหม่ มันก็อาศัยให้เราได้ใช้ได้สอย ประโยชน์ในโลกนี้ด้วย แล้วใจเป็นประโยชน์อีกด้วย นี่ธรรมสอนอย่างนี้ เราเป็นชาวพุทธ มีศาสนาที่มันคงอย่างนี้ มีหลักการที่คืออย่างนี้ เราควรจะรักษาของเรา แล้วทำของเราให้เป็นคนดีขึ้นมา เอวัง